

Täysistunto

Keskiviikko 1.12.2021 klo 14.03—19.06

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 191/2021 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 15. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 15/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Avaan yleiskeskustelun. — Esittelypuheenvuoro, edustaja Risikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.19 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia. Lakia muutettaisiin siten, että Opetushallitukselle annettaisiin toimivalta poiketa tutkinnon perusteissa tilauskoulutuksessa tai Euroopan ulkopuolella järjestettävässä tutkintokoulutuksessa välttämättömiltä osin muista kuin keskeisistä Suomen käytössä olevien tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista. Poikkeamiset liittyisivät Suomen lainsäädäntöön, kulttuuriin tai olosuhteisiin taikka vastaaviin Suomeen sidoksissa oleviin seikkoihin. Tutkinnon perusteisiin tehtävä poikkeus valmisteltaisiin yhteistyössä tutkintovientitoimikunnan kanssa. Tutkintovientitoimikunnan tehtävästä ja kokoonpanosta säädettäisiin laissa. Edellä tarkoitettua koulutusta järjestävän koulutuksenjärjestäjän tulisi hakea Opetushallitukselta lupa tutkinnon perusteissa tehdyn poikkeuksen soveltamiseen.

Lisäksi maksullista palvelutoimintaa koskevaa pykälää täsmennettäisiin siten, että koulutuksen järjestäjän olisi mahdollisuus järjestää maksullisena palvelutoimintona tutkintoja, tutkinnon osia, niihin valmistavaa koulutusta sekä valmentavaa koulutusta myös muille koulutuksenjärjestäjille kuin ammatillisen koulutuksen järjestäjille. Muutos vastaisi vaikiintunutta käytäntöä.

Tämä ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi vuoden alusta.

Valiokunnan yleisperusteluissa me kiinnitimme huomiota tutkinnon perusteita koskevaan poikkeamismahdollisuuteen kaiken kaikkiaan, lupamenettelyyn, me puhuimme ja kirjoitimme tänne mietintöön koulutusviennin kehittämisestä ja globaalista vastuusta ja siten myös koulutusviennin kokonaisselvityksestä. Elikkä valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että koulutusvientiä koskevaa sääntelyä on sisällytetty osaksi kansallista koulutusjärjestelmää koskevia säännöksiä. Toisin kuin julkisesti rahoitettu ja valvottu kansallinen koulutusjärjestelmämme, koulutusvienti on markkinoilla tapahtuvaa taloudellista toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 143/2021 vp

mintaa. On tärkeää, että koulutusvientiä koskeva sääntely ei vaikuta kansalliseen koulutusjärjestelmään, jota ei ole kansallisella eikä EU-tasolla katsottu taloudelliseksi toiminnaksi.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä tehdä kokonaisselvitys koulutusviennin tilasta ja mahdollisuuksista sekä koulutusviennissä sovellettavaksi tulevasta lainsäädännön kokonaisuudesta ottaen huomioon yhtäältä koulutuksen julkinen tehtävä ja toisaalta sen taloudellinen toiminta.

Sitten me teimme tänne pykäliin muutoksia, joista tässä lyhyesti.

15 b §. Lupa soveltaa 15 a §:ssä tarkoitettuja tutkinnon perusteisiin tehtyjä poikkeuksia: Ehdotetusta pykälästä ei riittävän selkeästi käy ilmi luvan saaneen koulutuksenjärjestäjän velvollisuus noudattaa kaikkia perusteiden mukaisia poikkeuksia. Tämän korjaamiseksi valiokunta ehdottaa, että poikkeus-sana pykälän otsikossa ja 1 momentissa muutetaan monikkumuotoon, jolloin siitä ilmenee selkeämmin säännöksen tarkoitus kaikkien perusteiden mukaisten poikkeusten noudattamisvelvollisuudesta.

Valiokunta toteaa, että hallituksen esityksessä säännöksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan lupa myönnetään erikseen kutakin perustetta koskien, mutta tämä ei säännöksestä ilmene. Valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttia täydennetään niin, että siitä ilmenee selkeästi se, että lupa myönnetään perustekohtaisesti.

Valiokunta katsoo, että kun tutkinnon perusteista poikkeamista koskevan lupamenettelyn tarkoituksena on varmistua siitä, että koulutuksenjärjestäjällä on osaamista soveltaa perusteisiin tehtyjä poikkeuksia, tulee kyseinen vaatimus ilmetä myös säännöksestä. Säännösehdoituksesta tämä jää epäselväksi. Valiokunta ehdottaa täydennettäväksi 1 momenttia siten, että siitä ilmenee vaatimus siitä, että luvan myöntämisen ehtona on luvanhakijan riittävät edellytykset 15 a §:ssä tarkoitettujen poikkeusten soveltamiseen. Eli tehtiin pieni muutos tähän ja ihan yksimielisesti hyväksyttiin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia esittelystä. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

18.23 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Eliikkä nyt on käsittelyssä ammatillisen koulutuksen lain muuttaminen koskien koulutusvientiä. En oikein tiedä, mikä on opettajien rooli tässä sitten jatkossa. Näen siinä semmoisen pienen riskin. Ammatillisen opetuksen opettajien palkat ovat aika alhaiset tällä hetkellä — se johtuu niitten tuntimäärien supistamisesta, ja sillä tavalla kuukausiansio on aika alhainen — ja enää se ammatillisen opettajan rooli ei ole kauhean vetovoimainen. Nyt jos ajattelee tämmöistä koulutusvientiä, jonka minä näen positiivisena asiana — uskon, että on semmoisia valtioita, joihin koulutusta kannattaa viedä ja joissa ollaan valmiita maksamaan tästä, esimerkiksi Kazakstan voisi olla semmoinen maa — tässä on vain semmoinen pieni riski, että nämä hyvät ja taitavat, ammattitaitoiset opettajat lähtevät sitten tämän koulutusviennin kautta ulos ja jatkavat työtään siellä. Onko tässä pieni riski, että tapahtuu semmoista aivovuotoa ulkomaille meidän omien oppilaitosten kustannuksella? — Kiitoksia.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 191/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.